

Srpska akademija inovacionih nauka, jedan od vodećih inovacionih subjekata u Republici Srbiji, tokom 2011. godine, predstavila se javnosti značajnim i prestižnim projektima i programima.

Njen projekat "Teslina kula u Beogradu", odnosno hram inovativne nauke Inovaciono-razvojno naučni centar "Nikola Tesla u Beogradu", nije silazio sa stranica najprestižnijih domaćih i stranih novina i časopisa, a podržao ga je i predsednik Republike gospodin Boris Tadić. Svi su u tom Projektu prepoznali potrebu inovativnog razvoja Srbije zasnovanu na znanju, ali i počast najvećem naučniku modernog sveta Nikoli Tesli. Potpisano je sedam ugovora sa najuglednijim svetskim institutima i univerzitetima. Članovi Akademije imali su čast da održe predavanja i prezentuju svoje projekte u Ruskoj akademiji nauka i njenim institutima. Dobili su brojna priznanja i ordene. Novi patenti i otkrića dominirali su na polju zamenskih energija, zaštite životne sredine, izolacionih materijala, samogrejućih eko-kuća, robota, sportskih aviona, digitalnih poljoprivrednih mašina, sportskih hala, novih hirurških metoda, novih materijala za protetiku, etanola iz slame i novina, konzervisanja hrane bez hemijskih supstanci itd., što govori o snazi i duhu članova ove Akademije i ljudi koji je sačinjavaju.

Zadovoljstvo postignutim u minuloj godini izrazio je i akademik prof. dr Radomir Simić, zamenik predsednika Akademije, čovek zadužen za nauku, govoreći na decembarskoj svečanoj skupštini SAIN-a, ali i istakao potrebu većeg uvažavanja Akademije i uključivanja njenog članstva u projekte od strane onih koji imaju moć i predvode institucije sistema.

-Svakome je danas jasno da u Akademiji postoji značajan naučni i stvaralački potencijal i da on može mnogo toga da poboljša, ali je potrebna čvršća veza sa privredom i obrazovnim institucijama i institutima, jer generalno, inovativna aktivnost ne prati potrebe srpske privrede u obezbeđivanju novih i savremenih tehnoloških rešenja, niti dobija povratne impulse od te privrede u smislu primene ponuđenih inovativnih rešenja. SAIN nastoji da inovatorima bude svojevrsni podsticaj i podrška u radu, ali istovremeno i da poruči državnim organima da ozbiljnije preispitaju svoj pristup ovoj oblasti. Svi dobro znamo da se pronalazak, koji se nije našao na tržištu, može smatrati samo tehnički obrađenom idejom. Novi proizvod, tehnološko rešenje, usluga, proces ili softver, moraju se naći na tržištu, u proizvodnji i prodaji, da bi bili prihvaćena inovacija. Znači, nije dovoljno da ideja bude sertifikovana, već i potvrđena od strane tržišta. Pronalazač mora da dođe do tržišta i da patentno rešenje sprovede u delo, jer je on taj koji će to najbolje sprovesti u praksi. Usput, neophodno je da stiče nova znanja, da nauči kako se pravi biznis plan, analizira tržište, kako se prodaje patentno pravo... a ako sve to ne može, treba da traži pomoć. Važno je da pronalazač bude prisutan i aktivan u svim fazama realizacije svog patentnog rešenja.

Profesor Simić dodaje da država nije naklonjena pronalazačima onoliko koliko je to neophodno, ali da za razliku od prethodnih perioda, danas postoji Zakon o inovacionoj delatnosti.

–Zakonska rešenja precizno definišu status pronalazača, pa i vid pomoći u realizaciji patentnog rešenja. Zakonska rešenja omogućavaju pronalazaču koji ima registrovan i prihvaćen patent, da dobije status inovatora, a time i mogućnost da koristi podsticajne mere i budžetska sredstva za razvoj i primenu svog pronalaska. Primena navedenog zakona pokazala je da Srbija danas ima oko 200 registrovanih inovatora, odnosno pronalazača, upisanih u spisak inovatora, sa prihvaćenim patentima. Finansiranje registrovanih inovatora i njihovih programa počelo je dobro. U prvim godinama participacija države je iznosila do 10.000 evra, pa smanjena na iznos do 4.000 evra, da bi zadnjih godina u potpunosti izostala. Zato je jedan od naših zahteva nadležnom ministarstvu sa decembarskog skupa SAIN da se obnovi podrška registrovanim inovatorima i poštuju odredbe koje tu podršku definišu u Zakonu o inovacionoj delatnosti. Ovaj Zakon omogućio je i da pronalazači osnuju u posebno pravno lice za obavljanje inovacionih delatnosti, koje može da bude upisano u odgovarajući registar kao razvojno proizvodni centar, istraživačko razvojni centar i inovacioni centar. Ta zakonska odredba je bila stimulatívna, pa su pronalazači formirali svoja preduzeća. Sve registrovane inovacione organizacije mogle su da konkurišu za inovacione i razvojne projekte, koje je prvih godina država participirala do 50.000 evra, da bi kasnije taj iznos bio smanjen do 20.000 evra, a prošle godine potpuno ukinut. Zato je naš zahtev da se nastavi sa stimulisanjem inovacionih i razvojnih projekata, jer takve organizacije sa više stotina zaposlenih, sve teže opstaju i prestaju sa radom, a to nije nikome u interesu.

U ovakvom razgovoru ne može se izbeći pitanje saradnje sa Zavodom za intelektualnu svojinu, koji za SAIN predstavlja osnovnu kariku u pronalazačkoj aktivnosti.

–Mada je rad pomenutog Zavoda mnogo efikasniji nego u prethodnom periodu, očekujemo da on i dalje nastoji da skрати rok za priznavanje patenata, da razmotri pitanje iznosa raznih taksi za patente i da upriliči svečanu predaju isprave o patentu, uz odgovarajuću medijsku podršku. To je potrebno zbog same afirmacije Zavoda, ali i zbog podizanja ugleda samih pronalazača. Iz dela sredstava koja se dobijaju kroz takse, trebali bi da pomažu pronalazaštvo. Ta pomoć može biti neposredna u vidu posebnih godišnjih nagrada i priznanja ili posredna kroz razne seminare, sistematsku obuku pronalazača, pomoć za učešće na izložbama i sajmovima. Možda bi na kraju godine mogla biti organizovana i izložba svih priznatih patenata u toj godini. Nije dovoljno samo štampati „Glasnik“ četiri puta godišnje, već treba pokrenuti specijalizovane mesečne novine i dostavljati ih pronalazačima sa priznatim patentima koji finansijski izmiruju svoje godišnje obaveze.

Ove godine se navršava 56. godina kako je osnovan Savez pronalazača Srbije i za to vreme su formirane brojne pronalazačke organizacije, udruženja, društva, a u poslednje vreme i dve akademije: Srpska akademija inovacionih nauka i Srpska akademija izumitelja i naučnika. Da li zbog toga ima nekih problema?

–Bilo je otpora da se takve akademije formiraju, međutim, i jedna i druga su svojim delovanjem opravdale postojanje i vremenom jasno profilisale sopstvenu autentičnost. U Srpskoj akademiji inovacionih nauka su, uglavnom, istaknuti naučni radnici, koji su uz to prisutni i u pronalazaštvu, a u Srpskoj akademiji izumitelja i naučnika su najpoznatiji srpski izumitelji, koji mogu, ali ne moraju imati naučne titule. Obe akademije imaju zavidne rezultate u organizacionom i kadrovskom pogledu. Ostaje, međutim, obaveza rukovodećih ljudi u tim akademijama da se dogovore o skraćenom nazivu akademija, jer i jedni i drugi posluju pod nazivom SAIN, što unosi zabunu i umanjuje potignute rezultate. Takođe, iako imamo brojne pronalazačke organizacije,

nemamo svoj specijalizovani časopis, koji je neophodan. U njima bi se kroz različite rubrike mogla pratiti dostignuća pronalazača, ali i zakonski propisi, kao i izveštaji o brojnim izložbama i sajmovima. Zato bi i trebalo formirati Savez pronalazačkih i inovacionih organizacija Srbije, koji bi bio vrhovno naučno-istraživačko telo, koje bi moglo da podigne stepen povezanosti među udruženjima i uspostaviti određenu hijerarhiju. Godišnja skupština SAIN održana je u Privrednoj komori Beograda, ali i pod pokroviteljstvom PKB, koji mnogo toga čini za Akademiju.

–Naša je ocena da se u privrednim komorama poslednjih godina kvalitetnije tretira pronalazaštvo i inovativna delatnost, što na konkretnom primeru imamo kada je saradnja sa PKB u pitanju. Takođe, u saradnji sa Minisarstvom organizuju se takmičenja za najbolju inovaciju, dodeljuju nagrade i priznanja pronalazačima, pomaže se pri organizovanju izložbi i sajmovima, afirmiše se pronalazaštvo u zemlji i inostranstvu, formiraju baze podataka o patentima i još mnogo toga. Tu saradnju treba nastaviti kako bi se inovacije koristile što efikasnije, te da se i na taj način našoj malaksaloj privredi da nov podsticaj. U tom svetlu mi sagledavamo i budući rad SAIN. Mi danas imamo 60 članova, a od ove godine nam je kolektivno u članstvo pristupilo i Udruženje pronalazača Novog Sada. Imamo svoj radni prostor, posebna odeljenja za određene oblasti nauke, gde je stručnost naših akademika produktivnija. Pripremamo razne seminare i nastojimo da utičemo na što veću podršku javnosti inovatorstvu. Formirali smo sopstveni inovativni klub i imamo mnogo toga. Inovacije su nešto što menja naše živote. Srpska akademija inovacionih nauka nastoji da bude svetlo u tunelu u kome se naše društvo nalazi, da inovatorima bude podsticaj da istraju u svom radu i daju pun doprinos daljem razvoju svoje zemlje. Oni su ti koji idu neprohodnim putevima, baš kako je naš čuveni naučnik Mihajlo Pupin rekao – „putem kojim se manje ide i u tome je sva razlika“ – zaključio je prof. dr Radomir Simić.